

Posudek oponenta rigorózní práce

Autor: Mgr. Soňa Soukupová

Téma: Odčinění nemajetkové újmy vzniklé v důsledku daňového řízení

Vedoucí práce: prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

Oponent práce: doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

I.

Výsledky práce

Autorka zpracovala předkládanou práci s cílem přinést přehled soudobého stavu pojednávané problematiky, zhodnotit pozitivní i negativní dopady platné legislativy i recentní judikatury a navrhnout vhodná řešení. Dílčí otázky, kterými se autorka v práci zabývá, pak zahrnují mj. diskusi o hrozbě tzv. mrazícího efektu na činnost státní správy či dopad odčiňování nemajetkové újmy na státní rozpočet (srov. vymezení cílů práce na s. 6).

Rigorózní autorka vytyčené cíle naplnila, když předložila práci zajímavým a přehledným způsobem shrnující stěžejní aktuální vývoj pojednávané problematiky, který podrobila kritické analýze a naznačila podmínky optimálního nastavení systému odčiňování nemajetkové újmy vzniklé z průtahů v daňovém řízení, za jejichž pomoci bude možné i nadále kriticky hodnotit další vývoj zejména judikatury.

S ohledem na uvedené mám za to, že požadavky na rigorózní práci jsou naplněny.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Téma přímo vyvěrá z relevantní recentní judikatury Ústavního soudu (II. ÚS 570/20) a Nejvyššího soudu, která mj. zavádí vyvratitelnou domněnku vzniku nemajetkové újmy při průtazích ve správním řízení, jehož předmět se dotýká základního práva nebo svobody účastníka. Jde tedy o téma vrcholně aktuální a pro rigorózní práci vhodné.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je zpracována na 82 stranách textu včetně úvodu a závěru (na počet znaků činí délka práce cca 119 normostran), vyhovuje tedy požadavku na rozsah rigorózní práce. Struktura práce je přehledná a logická. Autorka nejprve představuje historický vývoj odpovědnosti státu za výkon veřejné moci a obecná hlediska odčinění nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nepřiměřené délky řízení. Následně se již specificky zabývá problematikou práva na přiměřenou délku daňového řízení a vybranými aspekty souvisejícího řízení o odčinění nemajetkové újmy. Autorka dle svých slov (s. 6) používá především

metodu deduktivní a analyticko-deskriptivní, s čímž lze (při vědomí ne zcela ustálené metodologické nomenklatury v českém právním prostředí) souhlasit.

IV.

Připomínky k textu

Rigorózní práce přináší ucelený, logicky a přehledně vystavěný pohled na pojednávanou velmi aktuální problematiku. Autorka vhodně kombinuje deskripci, s níž srozumitelným a zároveň odborně kvalitním výkladem vysvětluje podstatu problematiky, s kriticky zaměřeným analytickým přístupem, se kterým identifikuje a hodnotí přínosy i rizika současného přístupu práva k problematice. Originálním a přínosným prvkem je mj. perspektiva zájmů státu, která je u podobných témat v odborné literatuře mnohdy spíše přehlížena, přestože představuje nedílnou součást jejich komplexního a spravedlivého hodnocení. Zajímavá je například artikulace a zamyšlení se nad obavami z možného mrazicího efektu vstřícné praxe odčiňování na výkon veřejné moci v oblasti vymáhání daňové povinnosti. Jakkoli autorka v souhrnu hodnotí aktuální přístup judikatury spíše kladně, již samotná diskuse o jejich potenciálních slabinách a nepříznivých dopadech je zajímavým přínosem pro související diskurs.

Místy se může zdát, že některé úvahy autorky nejsou dotaženy do jednoznačných závěrů či do hlubší diskuse. Jak je však v práci vícekrát uvedeno či naznačeno, některé ucelenější závěry bude možné činit až na základě empirických dat po určité době aplikace aktuálního judikaturního přístupu v praxi. Jistá zdrženlivost autorky, která si pro vyvozování silných závěrů žádá relevantní empirický podklad, vlastně představuje chvályhodnou autorskou pokoru založenou na vědeckém a nikoli ideologickém přístupu.

Rigorózní autorka ve svém pojednání významně čerpá z relevantní judikatury ESLP. Do práce rovněž zahrnuje komparaci s německou právní úpravou, jejíž využití pro hodnocení úpravy české je sice omezené, nicméně která vychází z poctivě provedené rešerše a je bezesporu zajímavá.

V.

Jazyková a grafická úroveň

Z formálního hlediska je práce zpracována ve standardní kvalitě. Její struktura je přehledná, poznámkový aparát kvalitní a rozsáhlý, citace odpovídají citační normě (s určitou výjimkou spočívající v necitování autorů komentářů ke konkrétním ustanovením v komentářové literatuře). Právní terminologii autorka užívá správně. Stylistická úroveň práce je kvalitní, práce je čtivá a přehledná. Psaní názvů zákonů s velkým počátečním písmenem, aniž by byla v textu v tomto smyslu zavedena zkratka, představuje jen velmi marginální a prakticky jedinou odchylkou od úzu odborných právnických textů. Seznam použité odborné literatury je adekvátní. Použita je odborná literatura (se zastoupením literatury zahraniční, primárně němekojazyčné), právní předpisy i rozsáhlá judikatura (včetně řady rozhodnutí ESLP). Na formální úrovni práce odpovídá požadavkům kladeným na rigorózní práci.

VI.

Otázky k obhajobě

Rozvedte prosím konkrétně, na základě jakých empirických dat a jakým způsobem by měla být hodnocena přiměřenost aktuálního přístupu judikatury ve vztahu k možnému mrazicímu efektu na výkon veřejné moci v budoucnu, až bude uvedených zkušeností dostatek.

Uvedte prosím blíže, které aspekty německé právní úpravy považujete za potenciálně inspirativní pro české právo, nebo případně naopak, ve kterých konkrétních prvcích je dle Vašeho názoru česká úprava a praxe vhodnější.

VII.

Doporučení

Doporučuji práci k uznání za rigorózní práci a udělení titulu JUDr.

Praha, 30. 8. 2023

Petr Šustek